

HAVO

Examenregeling

Examenreglement

Cohort 2024

Leerjaar 4 schooljaar 2024-2025

Leerjaar 5 schooljaar 2025-2026

Voorwoord

Als je aan de examenjaren begint moet je vooraf weten waar je aan toe bent. Je start nu in haovo-4; het begin van de examenjaren. Vanaf nu krijg je ook te maken met toetsen die bepalend zullen zijn voor je diploma. Die toetsen noemen we schoolexamens. In je eindexamenjaar – klas 5 - krijg je daarnaast te maken met de Centrale Examens. Dat betekent nogal wat. Opeens ben je geen leerling meer maar eindexamenkandidaat.

Om die examens goed te laten verlopen zijn er afspraken gemaakt die vastgelegd zijn in regels. Het is landelijk geregeld wanneer je slaagt of zakt (de zogenaamde slaag- zakregeling). Belangrijk ook dat je goed geïnformeerd bent over inhaal- en herkansingsmogelijkheden. We hebben ook ervoor gezorgd dat iedereen een faire kans krijgt om het eindexamen goed te doorlopen, ook als er omstandigheden zijn die vragen om een ondersteuning. Onze overheid maakt het ons mogelijk om bovendien afspraken te maken voor de combinatie onderwijs en topsport voor leerlingen met een NOC*NSF-status of KNVB-beloftestatus.

En gaat het ergens mis dan vind je ook richtlijnen voor de manier waarop met een klacht of onregelmatigheid wordt omgegaan. Daarvoor is er de examencommissie en de Commissie van Beroep. Er zijn regels voor de manier waarop we de examens praktisch georganiseerd hebben. De vastgelegde afspraken gaan ook over de inhoud van de examens.

Al die regels staan in de zogenaamde examenregeling. Deze bestaat uit twee delen. Het ene deel is het examenreglement en het andere deel is het Programma van toetsing en afsluiting (=PTA). In het PTA vind je de stofomschrijvingen van de verschillende vakken die op havo 4 en 5 worden afgenomen. Dit overzicht van de stofomschrijvingen van de vierde, vijfde en zesde klas biedt dus alle informatie over het complete schoolexamen.

De examenregeling is voor alle betrokkenen, dus ook voor jou en je ouder(s)/verzorger(s) bedoeld. Het is in je eigen belang dat je van deze regeling goed op de hoogte bent. Hierin heb je ook een eigen verantwoordelijkheid. Aarzel niet verduidelijking te vragen als er iets niet volledig helder is. De taal die gebruikt wordt is hier en daar vrij formeel.

De examenregeling is van toepassing op eenieder die betrokken is bij het (school)examen en is gebaseerd op de (examen) wet- en regelgeving zoals die van kracht is op 1 augustus 2024 (vastgelegd in o.a. de Wet voortgezet onderwijs, het Uitvoeringsbesluit WVO). De examenregeling, zo zeggen we dan, heeft een dwingend karakter.

Dit voorliggende examenreglement vervangt alle voorgaande examenreglementen. In je examenjaren – klas 4 en 5 – is dit examenreglement belangrijker dan het leerlingenstatuut voor zover het natuurlijk het eindexamen (schoolexamen en centraal examen) betreft.

Dit examenreglement is voorgelegd aan en goedgekeurd door de medezeggenschapsraad volgens de in de wet geldende eisen.

De examencommissie werkt ieder jaar zorgvuldig aan de examenregeling. Dit examenreglement is daar een onderdeel van. Het examenreglement legt de weg af via het bevoegd gezag naar de medezeggenschapsraad naar iedereen die te maken heeft met examens. Dat is onder andere de examinerator, de ouder/verzorger en natuurlijk, de kandidaat.

Indien er een onvolkomenheid gezien wordt en/of als er suggesties zijn voor verbetering laat het de examencommissie weten: examencommissie@trevianum.nl

Sittard, augustus 2024
De examencommissie¹

¹ Leden examencommissie: Koen Branckaerts, Jessy Arendsen, Joep Brassée, Sandrini Bruls, Sandra Wielders, Frans Vervoort en Jan Geurts (vz)

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt ingegaan op de vier profielen. Voorts is er aandacht voor de soorten toetsen. Tevens wordt uitgelegd wat het combinatiecijfer is.

In hoofdstuk 2 kun je lezen wie het eindexamen² afneemt en vind je een begrippenlijst. Het regelt ook de **verhouding examenreglement en leerlingenstatuut**³

Hoofdstuk 3 besteedt aandacht aan twee belangrijke spelers als het om je eindexamen gaat: de examensecretaris en de examencommissie. De examensecretaris ondersteunt de directeur voor het goed verloop van je eindexamens (=schoolexamens en centraal examen). De examencommissie bewaakt de kwaliteit van de schoolexamens. Hiermee kun je te maken krijgen als je een extra herkansing wil aanvragen of als je klachten hebt of als er een onregelmatigheid wordt vastgesteld.

Hoofdstuk 4 beschrijft waaruit het eindexamen bestaat. Je vindt er ook de regels die gelden tijdens de zitting van een schoolexamen en centraal examen. In dit hoofdstuk vind je ook de **manier waarop de examencommissie met AI⁴ omgaat**.

Hoofdstuk 5 gaat in op de onregelmatigheden tijdens het eindexamen. Er worden **twee soorten onregelmatigheden** onderscheiden: onregelmatigheden waaraan de kandidaat zich schuldig heeft gemaakt en onregelmatigheden die samenhangen met de omstandigheden.

Het regelt ook het 'te-laat-komen'.

Er zijn tevens richtlijnen opgenomen die bepalen **hoe de examencommissie omgaat met het niet in acht nemen van een inleverdatum**.

Je vindt erin terug wat de eventuele maatregelen zijn bij geconstateerde onregelmatigheden.

Hoofdstuk 6 regelt de inhoud van het eindexamen. Hierin is ook de **regeling opgenomen voor kandidaten met een ondersteuningsbehoefte**.

Hoofdstuk 7 stelt vast wat de examenregeling inhoudt: het programma van toetsing en afsluiting en het examenreglement

In hoofdstuk 8 wordt nader ingegaan op het schoolexamen.

Hoofdstuk 9 legt uit wat de regels zijn als het om doubleren gaat. Let er op dat er een verschil wordt gemaakt tussen doubleren in klas 4 en 5.

Hoofdstuk 10 gaat in op de meest erge maatregel, te weten ontzegging van het recht tot deelname aan het eindexamen.

Hoofdstuk 11 regelt het toezicht.

Hoofdstuk 12 is de inhaalregeling. Je hebt het recht om een schoolexamen in te halen.

² Het eindexamen betreft: het schoolexamen en het centraal examen

³ Vetgedrukt = nieuw in vergelijking met het voorgaande examenreglement.

⁴ Artificiële Intelligentie

Hoofdstuk 13 voorziet in de mogelijkheid van een herexamen. Dit is overigens geen recht. Kenmerkend voor een herexamen is dat het gehele programma van toetsing en afsluiting in een schoolexamen wordt afgenomen. Het punt dat je daarvoor behaalt vervangt alle punten.

Hoofdstuk 14 is de herkansingsregeling. Je kunt niet zomaar alles herkansen. Hiervoor bestaan richtlijnen. In je programma van toetsing en afsluiting vind je terug welke schoolexamens voor herkansing in aanmerking kunnen komen.

Er bestaat de mogelijkheid om via de examencommissie een verzoek in te dienen voor een extra herkansing of een herkansing van een onderdeel van het PTA dat niet voorziet in herkansing.

Hoofdstuk 15 gaat over het examendossier. Je bent zelf ook verantwoordelijk voor het op orde houden van dat dossier.

Hoofdstuk 16 legt vast hoe de verwerking van je resultaten gebeurt. Onderdeel daarvan is je **recht op inzage** van een gemaakt schoolexamen.

Hoofdstuk 17 regelt je eindexamen deel I: het schoolexamen.

Hoofdstuk 18 betreft de "**Beleidsregel verstrekking licentie Topsporttalentschool VO 2020**". Let erop dat er onderscheid gemaakt wordt tussen erkende en niet-erkende topsporten.

Hoofdstuk 19 beschrijft wat je kunt doen als je het niet eens bent met een beslissing van de directeur. Je kunt in beroep gaan.

Hoofdstuk 20 regelt je eindexamen deel II: het Centraal Examen

In hoofdstuk 21 is vastgelegd hoe de herkansing van het Centraal Examen is geregeld.

Hoofdstuk 22 regelt de diplomering.

Hoofdstuk 23 heet "Overige bepalingen". Hierin vind je ook terug wat een **Staatsexamen** is en op basis waarvan je daarvan gebruik kunt maken.

Ook vind je hier terug dat er de mogelijkheid bestaat centraal examen te doen in klas 4.

Hoofdstuk 24 regelt jouw **inzagerecht**. Tevens is geregeld wat je kunt doen als er een **geschil ontstaat na inzage met betrekking tot de score**.

Hoofdstuk 25 regelt hoe lang de school jou eindexamens moet bewaren (tenminste zes maanden).

Inhoudsopgave

1.	Karakter examenjaren	7
2.	Algemeen: status en begrippenlijst	9
3.	De examencommissie en de examensecretaris	12
4.	Het eindexamen	14
5.	Onregelmatigheden tijdens het schoolexamen en het centraal examen	15
6.	Inhoud van het eindexamen	17
7.	Regeling van het eindexamen	21
8.	Het schoolexamen	21
9.	Doubleren	22
10.	Ontzegging van het recht tot deelname aan het eindexamen	23
11.	Toezicht bij schoolexamen	23
12.	Inhaalregeling	23
13.	Regeling voor herexamens	24
14.	Herkansingsregeling	24
15.	Het examendossier	25
16.	Verwerking resultaten en het gemaakte werk	25
17.	Eindexamen deel I: het (schooleigen) examen	26
18.	Dit artikel 18 waarborgt het optimaal combineren topsport en onderwijssporttalenten. 26	
19.	Beroepsmogelijkheid	28
20.	Het eindexamen deel II: Centraal Examen	29
21.	Herkansing centraal examen	31
22.	Diplomering	31
23.	Overige bepalingen	31
24.	Inzage	33
25.	Bewaren	35
26.	Slotbepalingen	35

1. Karakter examenjaren

1.1. Het profiel

In de onderbouw (klas 1 t/m 3) volgt iedereen dezelfde vakken. Nu je in de examenjaren zit ga je – ook - vakken volgen die meer bij jou passen. Dat kan zijn vanwege je interesse, je vervolgstudie en/of wat je natuurlijk kunt. Die vakken zijn bijeengebracht in een profiel. Een profiel is een samenhangend geheel van vakken. Een profiel biedt⁵:

- een algemene maatschappelijke voorbereiding en persoonlijke vorming;
- een algemene voorbereiding op het hoger onderwijs; en
- een bijzondere voorbereiding op groepen opleidingen in het hoger onderwijs die inhoudelijk verwant zijn met het profiel.

Sommige vervolgoopleidingen stellen een profiel en/of vakken verplicht.

Het is mogelijk om in meerdere profielen je examen te doen.

De volgende profielen⁶ worden onderscheiden en aangeboden:

- Cultuur en Maatschappij: Geschiedenis, Moderne Vreemde taal.
- Economie en Maatschappij: Wiskunde A; Economie; Geschiedenis.
- Natuur en Gezondheid: Wiskunde A; Biologie; Scheikunde.
- Natuur en Techniek: Wiskunde B; Natuurkunde; Scheikunde.

Een profiel bestaat uit drie delen:

- Het gemeenschappelijk deel. Het betreft vakken die voor elke leerling verplicht zijn: Nederlandse taal en literatuur; Engelse taal en literatuur; maatschappijleer; CKV, lichamelijke opvoeding.
- Het profieldeel (vakken die voor de leerlingen van een bepaald profiel verplicht zijn)
- Het vrije deel (bestaand uit een aantal vakken naar keuze).

Naast de verplichte vakken in het profiel, moet elke leerling 1 of 2 profielkeuzevakken en 1 vak in het vrije deel doen. Ook moet iedere havoleerling verplicht het profielwerkstuk maken. Uiteindelijk doen havoleerlingen in 7 vakken eindexamen. De andere vakken ronden leerlingen af met een schoolexamen⁷. Het is mogelijk dat kandidaten een of meer extra vakken volgen en examen in doen.

1.2. Soorten toetsen in klas 4 en 5

In de examenjaren krijg je in klas 4 te maken met toetsen die alleen meetellen voor je rapport en overgang en toetsen die het karakter van een examen hebben en meetellen voor je rapport en overgang en die bepalend zijn voor je examen(uitslag). Deze toetsen worden schoolexamens genoemd. In klas 5 zul je alleen nog maar met examens te maken krijgen.

Hieronder wordt nader ingegaan op het schoolexamen.

In je examenjaren worden twee soorten kennis getoetst. De ene soort betreft de weten-dat-kennis en de tweede soort kennis wordt weten-hoe-kennis (de vaardigheden) genoemd. Een school toetst in het schoolexamen minimaal wat op basis van de eindtermen van de

⁵ Artikel 2.20 Wet voortgezet onderwijs 2020

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/voortgezet-onderwijs/vraag-en-antwoord/hoe-zit-de-havo-in-elkaar>

⁷ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/voortgezet-onderwijs/vraag-en-antwoord/hoe-zit-de-havo-in-elkaar>.

examenprogramma's getoetst moet worden. Voor elk vak bestaan eindtermen. Elke toets heeft een afsluitend karakter. Alle in het PTA vermelde toetsen zijn verplicht.

We onderscheiden drie vormen van toetsing:

- **Schriftelijke en mondelinge vragen**
Deze schriftelijke en/of mondelinge vragen kunnen bestaan uit gesloten en/of open vragen. Het accent bij deze toetsvorm zal liggen op de weten-dat-kennis. Toetsen worden beoordeeld met een cijfer. Deze toetsen, schriftelijk of mondeling, komen zowel in het schoolexamen als in het centraal examen voor.
- **Praktische opdrachten.**
De benaming 'praktisch' zegt het al: het accent bij deze toetsvorm zal liggen op de weten-hoe-kennis. Deze zijn dan ook vooral bedoeld om je vaardigheden te toetsen. Tegelijk kun je vaardigheden alleen betekenisvol uitvoeren met behulp van de weten-dat-kennis van een betreffend vak. Praktische opdrachten worden beoordeeld met een cijfer. Zij zijn een onderdeel van het schoolexamen.
De richtlijnen, criteria voor het maken van praktische opdrachten en het correctievoorschrift (de beoordelingsnormen) daarvoor worden vooraf en apart aan de kandidaten verstrekt. Een praktische opdracht is aan een deadline gekoppeld. Ook die zal vooraf bepaald zijn en vind je terug in het PTA. Die uiterste datum (de deadline) mag niet overschreden worden.
- **Profielwerkstuk.**
Het profielwerkstuk is een bijzonder soort toetsvorm. Je gaat werken aan *jouw* 'meesterstuk'. Hier komen je weten-dat-kennis en je weten-hoe-kennis bij elkaar. Het schoolexamen havo omvat ook een profielwerkstuk.

Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel. Het profielwerkstuk op havo heeft betrekking op één of meer vakken van het eindexamen. Ten minste één van deze vakken heeft een omvang van 320 uur.

Het profielwerkstuk wordt met een cijfer beoordeeld. Dit cijfer is een onderdeel van het combinatiecijfer.

Sommige vakken worden alleen met een schoolexamen afgesloten. Het afgeronde cijfer dat behaald wordt voor het schoolexamen is dan het eindcijfer voor dat vak. Bij andere vakken is er naast het schoolexamen een centraal examen. Dan wordt het eindcijfer door het schoolexamen en centraal examen samen bepaald.

In het PTA van de verschillende vakken is aangegeven of dat vak naast een schoolexamen een centraal examen kent en wat het gewicht van de verschillende onderdelen voor de berekening van het eindcijfer van het schoolexamen is.

1.3. Combinatiecijfer

In de Tweede Fase geldt een slaag/zakregeling waarin bij bepaalde resultaten compensatie is vereist om te kunnen slagen. Om zo'n regeling met compensatie mogelijk te maken en de regeling overzichtelijk te houden, is het combinatiecijfer in het leven geroepen. Het combinatiecijfer is het rekenkundig gemiddelde van de 'kleine vakken/onderdelen' – voor havo gaat het om maatschappijleer, CKV en het profielwerkstuk - die met een cijfer op de cijferlijst staan.

Voor het berekenen van het combinatiecijfer worden de op de cijferlijst vermelde afgeronde cijfers (bestaande uit gehele getallen) gemiddeld. Vervolgens wordt het gemiddelde weer afgerond op het nabij liggende gehele getal (5,5 wordt dus een 6 en 5,45 een 5)⁸.

2. Algemeen: status en begrippenlijst

- 2.1. Dit voorliggende reglement vervangt alle voorgaande reglementen. Indien het tot evidente onbillijkheden leidt voor de kandidaat uit cohort 2023, 2022 zal het meest gunstige reglement voor de kandidaat gelden.
- 2.2. In de examenjaren (4 en 5 havo) hebben de regels van het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting voorrang boven de regels die voortvloeien uit het leerlingenstatuut⁹.
- 2.3. Het eindexamen wordt afgenomen met inachtneming van Wet voortgezet onderwijs 2020.
- 2.4. De directeur en de examinatoren van een school voor voorgezet onderwijs nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het eindexamen of deeleindexamen af.
- 2.5. De regelgeving rond het school- en eindexamen is volop in beweging. Dit reglement zal aangepast worden als veranderde wetgeving of voortschrijdend inzicht hiertoe aanleiding geven. Betrokkenen zullen van deze aanpassingen op de hoogte worden gebracht.
- 2.6. Indien een regel (of regels) leidt (of leiden) tot "onbillijkheid van overwegende aard" dan kan het bevoegd gezag afwijken van dit examenreglement.
- 2.7. Begripsbepalingen¹⁰

<i>AI</i>	<i>Artificiële Intelligentie</i> ¹¹
<i>Bevoegd gezag</i>	het bestuur van de stichting Trevianum.
<i>CE</i>	afkorting voor centraal examen
<i>Commissie van beroep</i>	bij geschillen over een schoolexamen(onderdeel) is er in eerste instantie beroep mogelijk - via examencommissie - bij de directeur van

⁸ Voorbeeld: maatschappijleer: 8,4 -> 8, kv: 6,6 -> 7 en profielwerkstuk: 4,5 -> 5. Dan optellen $8 + 7 + 5 = 20$ -> $20/3 = 6,7 = 7$. Het combinatiecijfer is dan dus een 7.

⁹ Deze regel, die inhoudt dat hogere regels voorrang hebben boven regels van lagere orde, kent Romeinsrechtelijke wortels en wordt daarom vaak in het Latijn uitgedrukt als 'Lex superior derogat legi inferiori' (kortgezegd: het lex superior beginsel). In ons recht – de rechtspraak – is dit een leidend beginsel.

¹⁰ Aan de begrippen en omschrijvingen in de 'begripsbepalingen' kunnen geen rechten worden ontleend.

¹¹ AI een vezamelnaam voor algoritmes en methoden die taken uitvoeren waarvan werd gedacht dat daar menselijke intelligentie voor nodig is. Artificiële Intelligentie verwijst naar systemen die intelligent gedrag vertonen door hun omgeving te analyseren en - met een zekere mate van zelfstandigheid - actie ondernemen om specifieke doelen te bereiken. Het gaat niet alleen om rekenkracht, maar om de mogelijkheid om (zelfstandig) te leren en beslissingen te nemen. Het lerend vermogen is dus typerend voor kunstmatige intelligentie. Daarbij gebruikt AI regels die door mensen zijn geformuleerd of die door het algoritme zijn samengesteld op basis van de data en traint het zichzelf met data. <https://www.rdi.nl/onderwerpen/kunstmatige-intelligentie/wat-is-kunstmatige-intelligentie>

de school. Als de klager het niet eens is met de beslissing van de directeur, is er beroep mogelijk bij de commissie van beroep die bestaat uit de voorzitter van het College van Bestuur van Trevianum Scholengroep en de directeuren van de niet bij het geschil betrokken scholen van Trevianum Scholengroep. De directeur van de betreffende school heeft geen zitting in deze commissie.

<i>Directeur</i>	directeur of diens waarnemer.
<i>Examencommissie</i>	Het bevoegd gezag van een school voor voortgezet onderwijs: stelt de examencommissie in ten behoeve van de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering. De examencommissie zorgt voor de borging van de schoolexaminering. Zij adviseert de directeur bij onregelmatigheden en doet suggesties voor de bepaling van de sancties.
<i>Examenprogramma</i>	het programma van toetsing en afsluiting (het PTA)
<i>Examensecretaris</i>	een door de directeur aangewezen personeelslid dat mede belast is met het organiseren van het examen en het toezien op de juiste uitvoering.
<i>Examinator</i>	degene die is belast met het afnemen van het examen.
<i>Generatieve AI</i>	Generatieve AI is een vorm van Artificiële Intelligentie die geautomatiseerd content creëert, op basis van 'prompts' (vragen of verzoeken van gebruikers) ¹²
<i>Herexamen SE</i>	Alle schoolexamens zijn gemaakt. Het betreft een mogelijkheid die bestaat. De stof voor een herexamen betreft het gehele programma van toetsing en afsluiting ¹³ van een betreffend vak.
<i>Herkansen SE</i>	Een schoolexamen is gemaakt. Het betreft een mogelijkheid die bestaat.
<i>Inhalen SE</i>	Het betreft een (of meerdere) niet gemaakt(e) schoolexamen(s) door ziekte of ten gevolge van een bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid. 'Inhalen' is dan een recht.

¹² Daarmee genereer je:

- Teksten zoals samenvattingen of antwoorden op vragen
- Afbeeldingen in allerlei stijlen en over verschillende onderwerpen
- Video's voor animatie of met levensechte beelden
- Audiofragmenten zoals stemmen of muziek
- Code voor het programmeren van computerprogramma's

¹³ In ieder geval is een herexamen meer omvattend dan een herkansing van een specifieke toets en "omvat door het bevoegd gezag aangegeven onderdelen van het examenprogramma". Mogelijk dat er onderscheid gemaakt kan worden tussen een praktische opdracht en schriftelijke/mondelinge schoolexamens.

<i>Kandidaat:</i>	iedereen die door het bevoegd gezag tot het eindexamen wordt toegelaten.
<i>Leerling:</i>	iedereen die op Havo-Trevianum als zodanig ingeschreven is.
<i>Profielwerkstuk</i>	Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het betrokken profiel.
<i>PTA</i>	afkorting voor 'het programma van toetsing en afsluiting'.
<i>SE</i>	afkorting voor 'schoolexamen'.

3. De examencommissie en de examensecretaris

Op onze school hebben we één examencommissie en één examensecretaris.

3.1 De examencommissie

3.1.1 Het bevoegd gezag:

- a. stelt één examencommissie in ten behoeve van de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering;
- b. benoemt de leden van de examencommissie; en
- c. draagt zorg voor het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie.

3.1.2 De examencommissie heeft een oneven aantal leden en ten minste drie leden.

3.1.3 Niet kunnen worden benoemd tot lid van de examencommissie:

- a. leden van het bevoegd gezag;
- b. de directeur van de school;
- c. leden van de medezeggenschapsraad of de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad van de school als bedoeld in de artikelen 3 en 4 WMS;
- d. leerlingen van de school of hun wettelijk vertegenwoordigers.

3.1.4 Bij de benoeming van de leden van de examencommissie draagt het bevoegd gezag er zorg voor dat de examencommissie deskundig is op het gebied van:

- a. de desbetreffende schoolsoort;
- b. de regelgeving over examinering in het voortgezet onderwijs; en
- c. de kwaliteit van examinering.

3.1.5 Alvorens tot benoeming van een lid over te gaan, hoort het bevoegd gezag de overige leden van de examencommissie.

3.1.6 Taken en bevoegdheden van de examencommissie

De examencommissie heeft voor de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering de volgende taken en bevoegdheden:

- a. het opstellen van een voorstel voor een examenreglement als bedoeld in artikel 2.60¹⁴ voor het bevoegd gezag;
- b. het jaarlijks opstellen van een voorstel voor een programma van toetsing en afsluiting als bedoeld in artikel 2.60a voor het bevoegd gezag;
- c. het borgen van het afsluitend karakter en de kwaliteit van het schoolexamen;
- d. het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om te komen tot een beoordeling van het schoolexamen; en
- e. overige door het bevoegd gezag aan de commissie opgedragen taken en bevoegdheden: doet een voorstel bij de eerstelijnsafhandeling van de geschillen (onregelmatigheden) tussen leerling-docent, docent-docent, corrector 1-2 en overige geschillen. Zij adviseert de directeur bij deze onregelmatigheden en doet suggesties voor de bepaling van de sancties.

3.1.7 Er zijn vier momenten in het schooljaar – in klas vijf zijn er vanzelfsprekend drie momenten in het schooljaar – waarop de examencommissie meldingen van onregelmatigheden, bezwaren en verzoeken tot een extra herkansing behandelt. Deze momenten zijn meteen na elke

¹⁴ Wet voortgezet onderwijs 2020

toetsperiode (herfst-kerst-pasen-(zomer)).

- 3.1.8 Buiten die momenten (zie artikel 3.1.7) worden meldingen van onregelmatigheden, bezwaren en verzoeken tot een extra herkansing wel in ontvangst genomen maar niet behandeld¹⁵.
- 3.1.9 De examencommissie stelt regels vast over haar werkwijze.
- 3.1.10 De examencommissie stelt jaarlijks een verslag op van haar werkzaamheden.
- 3.1.11 De examencommissie evalueert jaarlijks de kwaliteit van de schoolexaminering en stelt een advies op aan het bevoegd gezag en de directeur over noodzakelijke en wenselijke verbeteringen.
- 3.1.12 De examencommissie verstrekt de regels over haar werkwijze, het verslag, de evaluatie en het advies, bedoeld in het tweede tot en met het vierde lid, aan het bevoegd gezag, aan de directeur en aan de examensecretaris van een school.
- 3.2. De examensecretaris
- 3.2.1 De directeur wijst één van de personeelsleden van de school aan tot examensecretaris van het eindexamen.
- 3.2.2 De directeur en de examensecretaris verrichten gezamenlijk de taken:
- De directeur en de examensecretaris stellen de uitslag van het eindexamen vast. De uitslag luidt «geslaagd» of «afgewezen».
 - De directeur en de examensecretaris tekenen de cijferlijsten, diploma's, getuigschriften en certificaten, bedoeld in het eerste tot en met derde lid.
- 3.2.3 De examensecretaris heeft de taak om de directeur te ondersteunen bij:
- het organiseren en afnemen van het eindexamen;
 - de uitvoering van het examenreglement
 - de uitvoering van het programma van toetsing en afsluiting
 - de verstrekking van de beoordeling van het schoolexamen, bedoeld in artikel 2.55a¹⁶.
- 3.2.4 De directeur stelt een taakomschrijving voor de examensecretaris vast.
- 3.2.5 De directeur verstrekt de taakomschrijving aan het bevoegd gezag, aan de examensecretaris en aan de examencommissie.
- 3.2.6 De directeur draagt er zorg voor dat het deskundig functioneren van de examensecretaris is gewaarborgd.
- 3.2.7 De examensecretaris maakt onderdeel uit van de examencommissie.

¹⁵ Het spreekt voor zich dat als het om een zeer urgente of zeer ernstige zaak gaat dat dan meteen gehandeld wordt door de examencommissie.

¹⁶ Wet voortgezet onderwijs 2020

4. Het eindexamen

4.1 Het eindexamen bestaat voor sommige vakken louter uit een schoolexamen (SE), voor andere vakken volgt na het schoolexamen ook een centraal examen (SE + CE).

4.2 Het schoolexamen omvat mede een profielwerkstuk. De eisen die gesteld worden aan het profielwerkstuk zijn uitgewerkt in de PTA-regeling.

4.3 Richtlijnen tijdens (zitting) examen

Voor elke kandidaat tijdens een zitting van het examen (schoolexamen én centraal examen) gelden de volgende algemene regels:

- a. Het meenemen van tassen, jassen, telefoons, horloges, smartwatches en dergelijke in het examenlokaal is niet toegestaan. Waardevolle spullen kunnen niet in bewaring worden gegeven en dienen thuis of in de opbergkast gelaten te worden. Etuïes en brooddozen zijn niet toegestaan.
- b. De toetsmomenten worden afgesloten op het moment dat de maximale tijd verstreken is. Kandidaten overhandigen dan pas op aanwijzing van de surveillant hun werk.
- c. Een grafische rekenmachine is alleen toegestaan bij het vak wiskunde. De grafische rekenmachine mag geen eigen ingevoerde gegevens of tekst bevatten¹⁷.
- d. Toegestane hulpmiddelen dient de kandidaat zelf naar het examen mee te nemen. Deze kunnen te allen tijde gecontroleerd worden¹⁸.
- e. Het examenwerk dient gemaakt te worden op papier dat door de school is verstrekt. Dit geldt ook voor het kladpapier. Er mag door de kandidaat geen papier meegenomen worden in het examenlokaal. Op elk papier dat door de school verstrekt wordt ten behoeve van het examen dient de kandidaat zijn naam en examennummer te vermelden¹⁹.
- f. Het examenwerk wordt niet met potlood gemaakt. Dit laatste is niet van toepassing op tekeningen en grafieken. Het gebruik van correctielak of -lint is niet toegestaan. Een examen dat (deels) met potlood is gemaakt en/of correctielak bevat kan ongeldig worden verklaard.
Zie het volledige overzicht 'toegestane hulpmiddelen' op de website van het ministerie: www.examenblad.nl²¹.
- g. Gebruik generatieve AI
 - g.1 In beginsel is het gebruik van generatieve AI (bijvoorbeeld ChatGPT) niet toegestaan, tenzij er door de examinerator specifieke criteria zijn aangegeven voor toegestaan gebruik.

¹⁷ <https://www.examenblad.nl/nieuws/20210909/de-grafische-rekenmachine-als/2024>

¹⁸ Deze hulpmiddelen – bijvoorbeeld een woordenboek – mogen geen aantekeningen oid bevatten

¹⁹ https://www.examenblad.nl/hulpmiddel/toegestane-hulpmiddelen-vwo-havo-14/2024/f=/bijlage_1b_havo_vwo_bij_Regeling_hulpmiddelen_ce_vo_2023_vs2_def.pdf

²⁰ https://www.examenblad.nl/hulpmiddel/toegestane-hulpmiddelen-vwo-havo-14/2024/f=/bijlage_1b_havo_vwo_bij_Regeling_hulpmiddelen_ce_vo_2023_vs2_def.pdf

²¹

https://www.examenblad.nl/system/files/2022/bijlage_1B_havo_vwo_bij_Regeling_hulpmiddelen_ce_vo_2024_vs_def.pdf en <https://www.examenblad.nl/2024/nieuws/2022-02-14-mededeling-vooruitblik-hulpmiddelen-ce-2024-2025>

- g.2 De vakgroep heeft richtlijnen opgesteld in een voor de kandidaten toegankelijk document voor het gebruik van generatieve AI²².
- g.3 De examinator deelt de richtlijnen voor het toegestaan gebruik van generatieve AI ruim van tevoren met de kandidaat.
- g.4 Voor het gebruik van generatieve AI blijft de kandidaat de eindverantwoordelijke.
- g.5 De kandidaat geeft expliciet aan dat van generatieve AI gebruik is gemaakt.
- g.6 Bij twijfel aan de authenticiteit kan een gesprek met de examinator volgen. Dit kan bepalend zijn voor het uiteindelijke punt.

5. Onregelmatigheden tijdens het schoolexamen en het centraal examen

- 5.1. Er worden twee soorten onregelmatigheden onderscheiden. Het gaat om onregelmatigheden waaraan de kandidaat zich schuldig heeft gemaakt en onregelmatigheden die samenhangen met de omstandigheden.

Onregelmatigheden waaraan de kandidaat zich schuldig heeft gemaakt.

- 5.2 Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen of deeleindexamen dan wel ten aanzien van een aanspraak op ontheffing aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de directeur maatregelen nemen.

- 5.3. Een (vermoeden van) onregelmatigheid waaraan de kandidaat zich schuldig heeft gemaakt wordt door de betrokkene (bijvoorbeeld surveillant, docent, examinator, medekandidaat) gemeld bij de examencommissie.

5.4. Te laat

- 5.4.1 Indien een kandidaat te laat verschijnt mag hij de toets maken in de resterende tijd. Echter, indien de kandidaat dertig minuten of nog langer te laat komt is deelname niet meer mogelijk en is er sprake van “zonder geldige reden afwezig”.

- 5.4.2 Er zijn schoolexamens die later starten onmogelijk maken. Denk aan een luistertoets of een mondeling.

- 5.4.2.1 Van de kandidaat wordt verwacht dat deze vijftien minuten voor aanvang van het betreffende SE aanwezig is.

- 5.4.2.2 Betreft het een luister/kijk toets (of een soortgelijke toets) dan is ‘te laat komen’ een reden om deelname uit te sluiten en wordt het beschouwd als “zonder geldige reden afwezig”.

- 5.4.2.3 Betreft het te laat komen een mondeling schoolexamen dan wordt het beschouwd als “afwezigheid zonder reden” als de kandidaat tien of meer minuten na de aanvangstijd van het mondeling examen te laat is.

²² Wanneer is AI wel toegestaan en wanneer niet? Kies bijvoorbeeld voor één van de volgende niveaus bij het uitzetten van een opdracht:

- Niveau 1: Geen AI. Deze opdracht moet volledig zonder AI gemaakt worden.
- Niveau 2: Idee/structuur. AI mag gebruikt worden om ideeën op te doen of om structuur te vinden. De ingeleverde opdracht mag geen AI bevatten.
- Niveau 3: Bewerken. AI mag gebruikt worden om de opdracht te verbeteren en te bewerken. AI mag geen nieuwe inhoud creëren. Eigen origineel werk moet worden toegevoegd.
- Niveau 4: Aanvullen. AI mag gebruikt worden om delen van de opdracht te maken. Het moet duidelijk worden aangegeven waar dit gebeurt.

- 5.5. Deadline wordt niet in acht genomen.
- 5.5.1 De vakgroep beschikt over schriftelijke richtlijnen in het beoordelingsmodel met betrekking hoe wordt omgegaan met het overschrijden van een inlevertermijn.
- 5.5.2 De examiner onderzoekt wat de reden voor het overschrijden van de inleverdatum is en bepaalt in redelijkheid of de kandidaat alsnog mag inleveren.
- 5.5.3 Indien de inleverdatum overschreden wordt noteert de examiner een 1 in de lijst. Deze '1' is pro forma en kan worden overschreven als de examencommissie adviseert dat het werk alsnog kan worden nagekeken en de directeur het advies overneemt.
- 5.5.4 De kandidaat neemt binnen vier kalenderdagen initiatief²³ en is medeverantwoordelijk in deze.
- 5.5.5 Omwille van dat onderzoek vraagt de examiner aan de teamleider en de zorgcoördinator of er bijzondere omstandigheden zijn die het niet in acht nemen van een inleverdatum rechtvaardigen.
- 5.5.6 Na het verstrijken van zeven kalenderdagen na de deadline wordt het als onregelmatigheid gemeld bij de examencommissie²⁴.
- 5.6 Maatregelen in geval van onregelmatigheden waaraan de kandidaat zich schuldig heeft gemaakt of afwezigheid.
- 5.6.1. De maatregelen, bedoeld in artikel 2.61²⁵, eerste lid, van de wet, die de directeur jegens een examenkandidaat kan nemen, zijn²⁶:
- het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen;
 - het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het schoolexamen of het centraal examen;
 - het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het al afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen; of
 - het bepalen dat het diploma en de cijferlijst alleen kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen.
- 5.6.2. De maatregelen, zie 5.6.1., kunnen afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid afzonderlijk of in combinatie met elkaar genomen worden.
- 5.6.3. Indien een hernieuwd examen als bedoeld in 5.6.1 D betrekking heeft op een of meer

²³Het initiatief bestaat er o.a. uit meteen het betreffende formulier 'overschrijding deadline' bij de teamleider op te halen en in te vullen.

²⁴Onderdeel van het onderzoek dat de examencommissie doet zal zijn: wat heeft de examiner ondernomen om te waarborgen dat een inleverdatum gehaald wordt en welke stappen heeft de examiner gezet vanaf het moment dat een inleverdatum overschreden is.

²⁵ Artikel 2.61. Onregelmatigheden; onvoorziene omstandigheden; maatregelen (Wet voortgezet onderwijs 2020)
1. Indien een examenkandidaat zich bij een onderdeel van het eindexamen of bij een aanspraak op ontheffing aan een onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, of zonder geldige reden afwezig is op het eindexamen, kan de directeur van de school maatregelen nemen. (Wet voortgezet onderwijs)

²⁶ Art.358 (Uitvoeringsbesluit WVO 2020)

onderdelen van het centraal examen legt de examenkandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.

5.6.4. De directeur zendt de beslissing waarbij een maatregel als bedoeld in het eerste lid wordt genomen aan de examenkandidaat en zijn wettelijke vertegenwoordigers, en in afschrift aan de inspectie.

5.6.5. Beroepsinstantie

De kandidaat of examiner kan in beroep gaan tegen een besluit genomen door de directeur in het kader van het examenreglement.²⁷

Onregelmatigheden die samenhangen met de omstandigheden.

5.7 Een onregelmatigheid die samenhangt met de omstandigheden van de zitting van het eindexamen worden direct – in beginsel binnen twee werkdagen – gemeld bij de examencommissie.

5.8 Indien er sprake is van urgentie wordt onmiddellijk actie ondernomen om de ‘onregelmatigheid die samenhangt met de omstandigheden’ meteen en ter plekke te corrigeren. Er wordt daarna – binnen drie werkdagen – melding gedaan bij de examencommissie.

6. Inhoud van het eindexamen

6.1. Het eindexamen bestaat voor elk vak of ander programmaonderdeel uit een schoolexamen of een centraal examen, of uit beide.

6.2. Het schoolexamen omvat een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het betrokken profiel.

6.3 Kandidaten met een ondersteuningsbehoefte²⁸

Leidraad bij artikel 6.3 is de brochure van de CvTE²⁹ - Kandidaten met een ondersteuningsbehoefte

6.3.1. Het uitgangspunt: Een examen – schoolexamen en centraal examen - heeft tot doel vast te stellen of de kandidaat voldoet aan de exameneisen. Daarvoor is een schriftelijk of digitaal examen ontwikkeld dat voor alle examenkandidaten op identieke wijze effectief meet of zij aan de eisen voldoen.

Dit is van belang omdat de maatschappelijke waarde van het diploma, dat volgt na afname van de examens met goed gevolg, gewaarborgd moet worden.

²⁷ Artikel 2.63 (wet Voortgezet Onderwijs 2020)

²⁸ https://www.examenblad.nl/system/files/2023-09/Brochure_kandidaten_met_een_ondersteuningsbehoefte_VO_2024.pdf

²⁹ CvTE = College voor Toetsen en Examens ([College voor Toetsen en Examens | CvTE](#))

6.3.2. Soms is er sprake van kandidaten die vanwege hun beperking niet in staat zijn het examen op dezelfde manier af te leggen als andere kandidaten.

Het bevoegd gezag moet doeltreffende maatregelen treffen om die belemmering zo veel als mogelijk weg te nemen op grond van de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (WGBH/CZ).

6.3.2.1 Een kandidaat en/of ouder(s)/verzorger(s) kan een 'doeltreffende' aanpassing vragen en deze moet worden toegestaan indien en voor zover zij 'redelijk' is.

6.3.2.2 De kandidaat en/of ouder(s)/verzorger(s) wendt zich daartoe tot de zorgcoördinator.

6.3.2.3 De zorgcoördinator legt het onderbouwde³⁰ verzoek tot een doeltreffende aanpassing neer bij de examencommissie³¹.

6.3.2.4 De examencommissie adviseert het bevoegd gezag.

6.3.2.3 De beslissing om een (aanvullende) aanpassing toe te passen, is aan het bevoegd gezag van de school op basis van het advies van de examencommissie

6.3.3. Voor de schoolexamens en centrale examens geldt dat die aanpassing niet kan worden toegekend als de exameneisen door de gevraagde aanpassing worden aangetast³².

6.3.4 Als een (al of niet erkende) beperking ertoe leidt dat de kandidaat minder goed aan exameneisen kan voldoen, dan is alleen op grond daarvan geen aanpassing mogelijk of toegestaan.

Het enige dat aangepast kan worden, zijn de omstandigheden waaronder de kandidaat het examen maakt.

6.3.5 Artikel 3.54 van het Uitvoeringsbesluit WVO³³ regelt de bevoegdheid voor de directeur van de school om af te wijken van de voorgeschreven wijze van afname van een centraal examen.

³⁰ Leidraad bij de onderbouwing is de brochure van de CvTE: KANDIDATEN MET EEN ONDERSTEUNINGSBEHOEFTE

³¹ Opmerking: in het verleden werd vaak overlegd met de coördinator/teamleider. Vanaf heden wordt een verzoek ingediend bij de examencommissie. De examencommissie adviseert vervolgens het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag komt tenslotte tot het besluit.

³² Ofwel, de aanpassing mag het examen voor kandidaten met een beperking inhoudelijk niet makkelijker maken dan dat het examen voor examenkandidaten zonder die beperking en aanpassing is.

³³ **Artikel 3.54. Afwijkende wijze van examineren bij handicap of ziekte**

1. De directeur **kan** toestaan dat een examenkandidaat op grond van zijn handicap of ziekte het eindexamen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die examenkandidaat.

2. De directeur bepaalt de wijze waarop het eindexamen door de examenkandidaat vanwege zijn handicap of ziekte wordt afgelegd, met dien verstande dat aan de overige bepalingen van dit besluit wordt voldaan.

3. **Tenzij** sprake is van een **objectief waarneembare lichamelijke handicap of ziekte**, geldt voor de aangepaste wijze van examineren, bedoeld in het eerste lid, dat:

- er een deskundigenverklaring is die door een ter zake kundige psycholoog, orthopedagoog, neuroloog of psychiater is opgesteld;
- de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het centraal examen in elk geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten; en
- een andere aanpassing kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onderdeel a genoemde

De onderwijswetgeving verplicht de directeur niet om een aanpassing ook te doen.

Deze verplichting volgt wel (onder meer) uit de (WGBH/CZ³⁴).

6.3.6 De mogelijkheid om kandidaten met een ondersteuningsbehoefte te ondersteunen wordt geregeld door artikel 3.54³⁵ Uitvoeringsbesluit WVO 2020 en voorgeschreven door de Wet gelijke behandeling op grond van chronische ziekte of handicap.

6.3.7 Er wordt onderscheid gemaakt in aanpassingen³⁶ voor:

- a. objectief waarneembare handicap of chronische ziekte en
- b. niet objectief waarneembare chronische ziekte of handicap.

6.3.7.1 Voor de objectief waarneembare handicap is geen deskundigenverklaring vereist en

6.3.7.2 Voor de niet objectief waarneembare chronische ziekte of handicap is wel een deskundigenverklaring³⁷ vereist

6.3.7.3 Als een deskundigenverklaring is vereist, moet worden nagegaan of de beschreven belemmering en/of problematiek leidt tot een belemmering in de wijze van examinering.

6.3.8 De school moet op grond van art 3.54 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 elke aanpassing in de wijze van examinering melden aan de Inspectie van het onderwijs³⁸.

Het is geen verzoek om toestemming. De inspectie verleent immers geen toestemming.

6.3.9.1 – 6.3.9.6 *betreft een korte weergave van de manier waarop de ondersteuningsbehoefte vorm kan krijgen bij zes soorten beperkingen*³⁹.

6.3.9.1 KANDIDATEN MET DYSLEXIE OF TOS

- Tijdverlenging (max. 30 minuten)
- Verklanking: nagaan of dit gewenst is, zo nodig Daisy of spraaksynthese-cd bestellen bij DUO (bij de algemene bestelling van examens), voor digitale examens hoeft niets te worden besteld;

deskundigenverklaring over betrokkene een voorstel wordt gedaan of indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.

4. De directeur doet van de wijze waarop het examen ingevolge dit artikel wordt afgelegd zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.

³⁴ Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0014915/2020-01-01>

³⁵ Het artikel 3.54 bevat geen limitatieve opsomming van mogelijke of noodzakelijke aanpassingen.

³⁶ In het artikel 3.54 van het uitvoeringsbesluit wordt onderscheid gemaakt in aanpassingen voor objectief waarneembare handicap of chronische ziekte en niet objectief waarneembare chronische ziekte of handicap.

³⁷ Deze verklaring is opgesteld door een ter zake kundige psycholoog, orthopedagoog, neuroloog of psychiater en vormt het startpunt voor een onderwijstraject waarin zo goed mogelijk met de beperking rekening wordt gehouden. Het kan gaan om een verklaring die reeds op de basisschool is opgesteld, een verklaring die gedurende de opleiding voor het betreffende examen is opgesteld dan wel om een verklaring die specifiek voor het verzoek tot aanpassing wordt opgesteld. Aanpassing op basis van een deskundigenverklaring kan, zover betrekking hebbend op het schoolexamen en het centraal examen, in elk geval bestaan uit een verlenging van de duur van een schoolexamen en centraal examen met ten hoogste 30 minuten. Een andere aanpassing kan worden toegestaan als deze aansluit op de deskundigenverklaring en aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen.

³⁸ Het melden gebeurt door gebruik te maken van het ISD, het Internet School Dossier. Dit is ten behoeve van het toezicht achteraf

³⁹ Voor de uitvoerige criteria wordt verwezen naar de brochure van de CvTE:

https://www.examenblad.nl/system/files/2023-09/Brochure_kandidaten_met_een_ondersteuningsbehoefte_VO_2024.pdf

- Gebruik van de computer als schrijfgerei, waarbij voor dyslectici de spellingscontrole mag worden gebruikt.
- Aanpassingen inclusief eventuele tijdverlenging zo spoedig mogelijk melden bij inspectie via het ISD.

6.3.9.2 KANDIDATEN MET DYSCALCULIE

- Tijdverlenging (max. 30 minuten) bij vakken met rekenwerk in het examen
- Nagaan of het gebruik van één van de voorgestelde standaard rekenkaarten of een schooleigen variant gewenst is;
- Aanpassing melden aan inspectie via het ISD.

6.3.9.3 KANDIDATEN MET EEN AUDITIEVE BEPERKING

- Nagaan welke aanpassing gewenst is;
- Aanpassing, bijvoorbeeld tijdverlenging, zo spoedig mogelijk melden bij inspectie via het ISD;
- Voor de digitale centrale examens bb en kb wordt standaard een speciale uitvoering geleverd voor Nederlands, Engels, Duits en nask1;
- Voor dans en drama gl/tl en kunst algemeen havo en vwo aangepaste afname aanvragen (bijvoorbeeld mondeling) met formulier via examens@duo.nl.

6.3.9.4 KANDIDATEN MET EEN VISUELE BEPERKING

- Nagaan of het standaard examen met standaard hulpmiddelen adequaat is;
- Zo niet, speciale examens bestellen met speciaal formulier bij examens@duo.nl; het CvTE neemt contact op voor de uitwerking;
- Nagaan of de examens in verband met tijdverlenging over meer tijdvakken moet worden gespreid. In dat geval ook speciale uitvoering tweede tijdvak bestellen;
- Aanpassing zo spoedig mogelijk melden aan inspectie via het ISD.

6.3.9.5 KANDIDATEN MET ZEER ZWARE BEPERKING

- Als standaard afname onmogelijk is: contact opnemen met het CvTE via info@cvte.nl.

6.3.9.6 KANDIDATEN MET EEN ANDERE BEPERKING

- Nagaan of de condities in de examenruimte kunnen worden geoptimaliseerd (apart zetten of op rustiger plaats; pauzes toestaan);
- Nagaan of tijdverlenging wenselijk is en aan de voorwaarden wordt voldaan;
- Zo spoedig mogelijk aanpassing melden aan inspectie via het ISD

6.3.10 Mogelijkheid staatsexamen⁴⁰

Het College voor toetsen en examens laat onverlet artikel 2.51 van de Wet voortgezet onderwijs 2020 een leerling die staat ingeschreven op een school voor voortgezet onderwijs toe tot het staatsexamen als bedoeld in artikel 2.72 van de Wet voortgezet onderwijs 2020, indien:

- a. De leerling wegens ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid niet deelneemt aan het reguliere onderwijsprogramma van de school;
- b. Het bevoegd gezag om deze reden niet in staat is de leerling de gelegenheid te geven om het onderwijs af te sluiten met een eindexamen op de school, en
- c. Het bevoegd gezag een verklaring verstrekt waaruit blijkt dat het bevoegd gezag het eindexamen niet zelf kan verzorgen.

⁴⁰ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2023-27136.html> met verwijzing naar: artikelen 2.72 en 2.85 van de Wet voortgezet onderwijs 2020 en 4.1 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020,

7. Regeling van het eindexamen

7.1. De examenregeling bestaat uit twee delen: het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting.

7.2. Programma van toetsing en afsluiting.

Het bevoegd gezag stelt jaarlijks vóór 1 oktober een programma van toetsing en afsluiting vast, het zogenaamde examenprogramma. In het programma wordt in elk geval aangegeven welke onderdelen van het examenprogramma op het schoolexamen worden getoetst, de verdeling van de examenstof over de onderdelen van het schoolexamen, de daarbij horende weging en de wijze waarop het schoolexamen plaatsvindt.

7.3. Het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting worden door het bevoegd gezag vóór 1 oktober toegezonden aan de inspectie.

8. Het schoolexamen

8.1. Het schoolexamen bestaat uit een examendossier. Het examendossier is het geheel van de onderdelen van het schoolexamen zoals gedocumenteerd in een door het bevoegd gezag gekozen vorm.

8.2. De schoolexamenperiode start bij de aanvang van klas 4 havo en eindigt voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen. Het bevoegd gezag kan in een uitzonderlijk geval gebruik maken van zijn afwijkingsbevoegdheid als bedoeld in artikel 2.55. (lid 4) van de Wet voortgezet onderwijs 2020.

8.3. Elke kandidaat is verplicht deel te nemen aan alle toetsen die deel uitmaken van het Programma van Toetsing en Afsluiting in de voor de kandidaat geldende vakken.

8.4.1 De examinerator heeft zeven werkdagen de tijd voor de beoordeling van een schoolexamen.

8.4.2 De examinerator die om legitieme redenen niet aan die zeven werkdagen (artikel 8.4.1) kan voldoen – bijvoorbeeld vanwege betrokkenheid bij de buitenlandse reizen – is niet gehouden aan die zeven werkdagen. In overleg wordt een billijke termijn afgesproken waarbinnen de beoordeling van een schoolexamen moet plaatsvinden.

8.5. De examinerator stelt de kandidaat zo spoedig mogelijk in kennis van de beoordeling die hij voor onderdelen van het schoolexamen heeft gekregen en geeft hem in het schoolgebouw inzage in het door hem gemaakte werk. Op het door de docent gecorrigeerde werk mag tijdens inzage niet meer door de leerling geschreven worden.

8.6. De examinerator bepaalt het eindcijfer schoolexamen voor een vak op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen.

- 8.7. Het eindcijfer schoolexamen wordt voor elk der eindexamenvakken vastgesteld op basis van door de vakgroep⁴¹ vastgelegde regelingen. Bij het opstellen van deze regelingen is gelet op de door het ministerie vastgelegde richtlijnen. Dit eindcijfer wordt altijd uitgedrukt op een schaal van 1 tot 10 tot op één decimaal.
- 8.8. Voorafgaand aan een schoolexamen is:
- 8.8.1 een correctievoorschrift⁴² bindend vastgelegd in een document en wordt uniform gehanteerd;
- 8.8.2 het aantal te behalen punten in totaal en per opgave in een document bindend vastgelegd en wordt uniform gehanteerd;
- 8.8.3 de wijze van puntentoekenning per opgave bindend vastgelegd in een document waarvan de inhoud uniform wordt gehanteerd.
- 8.9 De zogenaamde n-term wordt - unaniem - afgesproken en uniform toegepast door de examinatoren⁴³.
- 8.10 De examencommissie stelt 'de richtlijnen en aanwijzingen om te komen tot een beoordeling van het schoolexamen' vast⁴⁴.
- 8.11 Deel 1 van het eindexamen betreft de afronding van het – schooleigen – programma van toetsing en afsluiting. Voorafgaand aan deel 2 van het eindexamen (dat is het centraal examen) worden de eindcijfers voor het schoolexamen – schriftelijk – uitgereikt.
9. Doubleren
- 9.1 Bij doublure in het *voorexamenjaar* vervallen alle cijfers, ook de cijfers van de schoolexamenvakken. Met uitzondering van:
- afgesloten vakken waarvoor een eindcijfer is behaald hoger dan of gelijk aan een 7;
 - een aantal door de directeur aangewezen praktische opdrachten mits daarvoor een cijfer is behaald hoger dan of gelijk aan 6,0.
- 9.2 Bij doublure in het *examenjaar* vervallen alle cijfers van het examenjaar, ook de cijfers van de schoolexamenvakken, met uitzondering van:
- afgesloten vakken waarvoor een eindcijfer is behaald hoger dan of gelijk aan een 5,5;
 - literatuuropdrachten en een aantal door de directeur aangewezen praktische opdrachten mits daarvoor een cijfer is behaald hoger dan of gelijk aan 6,0;
 - kandidaten die een gespreid examen doen.

⁴¹ Het gaat hierbij om de - met name - de examinator(en) van een specifieke vakgroep

⁴² Indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel

⁴³ Naar analogie van de procedure bij het ce kan ook bij een se de n-term achteraf worden bepaald en uniform worden toegepast

⁴⁴ Artikel 2.60e. Taken en bevoegdheden van de examencommissie

1. De examencommissie heeft voor de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering de volgende taken en bevoegdheden:

d. het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om te komen tot een beoordeling van het schoolexamen; (Wet voortgezet onderwijs 2020)

10. Ontzegging van het recht tot deelname aan het eindexamen
 - 10.1 Indien de directeur dringende redenen aanwezig acht (bijv. bij wangedrag of wegens het handelen in strijd met het Examenreglement) een kandidaat als leerling te verwijderen, betekent dit, dat bedoelde kandidaat van verdere deelname aan het schoolexamen en aan het centraal examen is uitgesloten.
 - 10.2 Een examenkandidaat of diens wettelijk vertegenwoordiger kan tegen een besluit van de directeur in beroep gaan bij de commissie van beroep.
 - 10.3 De termijn voor het indienen van het beroepschrift is vijf werkdagen.
11. Toezicht bij schoolexamen
 - 11.1 De directeur zorgt dat er adequaat en voldoende toezicht is bij de schoolexamens. De met toezicht belaste surveillant registreert de aanwezigheid van de kandidaten, houdt toezicht tijdens de toets, meldt (vermeende) **onregelmatigheden**⁴⁵ bij de examencommissie en sluit de zitting af.
12. Inhaalregeling
 - 12.1 Inhalen is een recht
 - 12.2 Indien een kandidaat die door ziekte of een van zijn wil onafhankelijke omstandigheid niet in staat is deel te nemen aan een onderdeel van het PTA, of niet in staat is op tijd een opdracht in te leveren die deel uitmaakt van het PTA, dient dit door de kandidaat, bij minderjarigheid door de ouder(s)/verzorger(s) van de kandidaat, vóór aanvang van dit onderdeel aan de teamleider te worden gemeld en binnen 48 uur formeel te worden bevestigd.
 - 12.3 Indien een kandidaat die door ziekte of een van zijn wil onafhankelijke omstandigheid **tijdens de zitting** van het schoolexamen niet in staat is het schoolexamen voort te zetten meldt h/zij dit bij de surveillant. Vervolgens meldt de kandidaat zich bij de teamleider. De teamleider neemt contact op met de ouder(s)/verzorger(s).
 - 12.4 De examinerator voert in Magister in een 1 in bij een ontbrekend werk.
 - 12.5 De kandidaat is degene die vervolgens – binnen drie kalenderdagen - actie onderneemt. Dit bestaat uit:
 - a. het daartoe bestemde formulier in te vullen waarin beargumenteerd beschreven wordt waarom betreffend schoolexamen niet gemaakt is en bezwaar wordt gemaakt tegen de 1.
 - b. het formulier wordt vervolgens ingeleverd bij de teamleider.
 - 12.6 Een schoolexamen (theorie; mondeling; praktische opdracht) dat om een geldige reden niet is afgelegd, dient in de eerstvolgende inhaalperiode te worden ingehaald.

⁴⁵ Zie ook artikel 5 Onregelmatigheden tijdens het schoolexamen en centraal examen

- 12.7 Indien een kandidaat door ziekte of een van zijn wil onafhankelijke omstandigheid niet in staat is deel te nemen aan de inhaalperiode, dient dit door de kandidaat, bij minderjarigheid door de ouder(s)/verzorger(s) van de kandidaat, vóór aanvang van dit onderdeel aan de teamleider te worden gemeld en binnen 48 uur formeel te worden bevestigd.
- 12.8 Indien een kandidaat die door ziekte of een van zijn wil onafhankelijke omstandigheid tijdens de zitting van het schoolexamen niet in staat is het schoolexamen voort te zetten meldt deze dit bij de surveillant. Vervolgens meldt de kandidaat zich bij de teamleider. De teamleider neemt contact op met de ouder(s)/verzorger(s).
- 12.9. Indien een kandidaat in gebreke blijft met betrekking tot het gestelde in 12.2; 12.3; 12.5; 12.6; 12.7; 12.8 is artikel 5.2 en 5.3 van toepassing.
- 12.9.1 Een onderdeel (toets of praktische opdracht) van een schoolexamen kan alleen in uitzonderlijke gevallen ongeldig verklaard worden.
- 12.9.2 De kandidaat kan schriftelijk binnen vijf werkdagen na afloop van een schoolexamenonderdeel een met argumenten onderbouwd verzoek tegen ongeldigheidsverklaring indienen bij de examencommissie. De examencommissie doet onderzoek, hoort daarbij in ieder geval ook de examinerator en brengt een advies uit aan de directeur. Over het toestaan van een nieuwe toets/praktische opdracht beslist de directeur.
13. Regeling voor herexamens
- 13.1 Voor vakken met alleen schoolexamens, die onvoldoende zijn afgesloten, bestaat de mogelijkheid een herexamen af te leggen. Een herexamen is geen recht.
- 13.2 De stof voor een herexamen betreft het gehele programma van toetsing en afsluiting van een betreffend vak met alleen schoolexamens⁴⁶.
- 13.3 Het nieuwe cijfer vervangt het gemiddelde van de oude cijfers als het hoger is.
- 13.4 Voor het aantal en de tijdstippen van de herexamens geldt de volgende regel:
Voor een vak dat afgesloten wordt met een cijfer lager dan 5,5 in het examenjaar mag een kandidaat éénmaal een verzoek indienen om een herexamen af te leggen. Dit vindt plaats na Pasen in het examenjaar, maar in ieder geval voor aanvang van het centraal examen.
14. Herkansingsregeling
- 14.1 Herkansing is een mogelijkheid.
- 14.2 Indien een SE in het PTA als herkansbaar is aangeduid mag de kandidaat dat SE herkansen. Het aantal te kiezen herkansingen na een schoolexamenperiode is beperkt tot 1.

⁴⁶ In ieder geval is een herexamen meer omvattend dan een herkansing van een specifieke toets en "omvat door het bevoegd gezag aangegeven onderdelen van het examenprogramma".

14.3 Voor de tijdstippen gelden de volgende regels:

- a. De herkansing over de stof van het vierde leerjaar vindt plaats voor de herfst van het examenjaar (klas 5).
- b. In klas 5 zijn drie herkansingsmogelijkheden:
 - na herfst;
 - na Kerstmis;
 - na Pasen.

14.4 De herkansing kan zowel betrekking hebben op een vak met alleen schoolexamen als op een vak dat afsluit met een centraal examen. Het nieuwe cijfer vervangt de oude cijfers alleen als het hoger is.

14.5 Er wordt tijdig kenbaar gemaakt op welke wijze leerlingen zich kunnen inschrijven voor een herkansing. Een leerling heeft geen recht op herkansing als deze zich niet of te laat inschrijft voor de herkansing.

14.6 De kandidaat controleert in Magister of de inschrijving voor de herkansing daadwerkelijk geregistreerd is. De kandidaat neemt onmiddellijk contact op met teamleider als de inschrijving voor herkansing niet gelukt is.

14.7 Er bestaat de mogelijkheid om via de examencommissie een verzoek in te dienen voor een extra herkansing.

15. Het examendossier

15.1 Het examendossier is het geheel van de onderdelen van het schoolexamen zoals gedocumenteerd in een door het bevoegd gezag gekozen vorm. Het examendossier omvat het examenreglement, de programma's van toetsing en afsluiting van alle vakken, de regeling profielwerkstuk, de praktische opdrachten en de overzichten van alle door de kandidaat behaalde resultaten van schoolexamenonderdelen.

15.2 De kandidaat is medeverantwoordelijk voor het op orde houden van het examendossier.

16. Verwerking resultaten en het gemaakte werk

16.1 Na een schoolexamen heeft de kandidaat recht op inzage. De examinerator vult een lijst in waarop het resultaat is vermeld. Indien geen gemaakt schoolexamen voorhanden is treedt 12.3, 12.4, 12.5 en 12.7 in werking. De examinerator levert de lijst in bij het examensecretariaat van havo, die voor verdere afhandeling zorgt. De examinerator zorgt ervoor dat het werk op school opgeborgen wordt.

16.2 De door de kandidaat behaalde resultaten worden zichtbaar in Magister en kunnen dan door de kandidaat worden ingezien. Vermeende onjuistheden dienen door de kandidaat per ommegaande gemeld te worden bij de betreffende examinerator. Indien er een 1 in de lijst staat omdat er geen gemaakt schoolexamen voorhanden is, is het de kandidaat die onmiddellijk actie onderneemt (zie ook 12.3, 12.4, 12.5 en 12.7).

- 16.3 Het beheer van de gemaakte schoolexamens valt onder de verantwoordelijkheid van het examensecretariaat.
17. Eindexamen deel I: het (schooleigen) examen
- 17.1 Het programma van toetsing en afsluiting (de schoolexamens) moet afgerond zijn voor de aanvang van het centraal examen.
- 17.2 Een kandidaat heeft het programma van toetsing en afsluiting (de schoolexamens) afgerond indien aan alle volgende voorwaarden is voldaan:
- het profielwerkstuk is beoordeeld met een cijfer;
 - het vak lichamelijke opvoeding is beoordeeld met 'voldoende' of 'goed';
 - de praktische opdrachten en toetsen van de vakken uit het gemeenschappelijk deel, profieldeel en vrije deel, als aangegeven in het programma van toetsing en afsluiting, zijn afgelegd en er voor deze vakken een eindcijfer is verkregen.
- 17.3 Een kandidaat kan niet aan het centraal examen deelnemen indien één of meer van de hierboven genoemde onderdelen (17.2 At/m C) niet zijn afgerond.
- 17.4 Voor het vak lichamelijke opvoeding geldt echter dat de kandidaat wel aan het centraal examen mag deelnemen, maar niet kan slagen voor het eindexamen als het vak niet is beoordeeld met de kwalificatie 'voldoende' of 'goed'.
- 17.5 Het eindexamen deel 1 kent een formele afsluiting:
- Het uitreiken van het overzicht van de door de kandidaat behaalde resultaten.
 - De kandidaat heeft in deze formele afsluiting een eigen verantwoordelijkheid: de kandidaat neemt initiatief indien een of meerdere fouten worden ontdekt en/of een punt ontbreekt (of punten ontbreken). De kandidaat meldt dat onmiddellijk bij de examensecretaris.
 - Indien alles in orde is - na de controle - tekent de kandidaat het uitgereikte overzicht van de door de kandidaat behaalde resultaten (voor ontvangst).

Onderstaand artikel 18 is gebaseerd op de "Beleidsregel verstrekking licentie Topsporttalentschool VO 2020" en dient ook geraadpleegd te worden als de situatie daarom vraagt. De Trevianum Scholengroep is een topsporttalentschool⁴⁷.

18. Dit artikel 18 waarborgt het optimaal combineren topsport en onderwijssporttalenten.
- 18.1 Er wordt onderscheid gemaakt tussen erkende sporten en niet-erkende sporten.

⁴⁷ Nederland heeft 31 Topsport Talentscholen verspreid over het hele land. Dit zijn scholen die van het ministerie van OCW een licentie hebben om ontheffingen en andere speciale faciliteiten aan sporttalenten aan te bieden. Eenvoudig gezegd betekent het dat je op een Topsport Talentschool onderwijs en topsport uitstekend kunt combineren. (<https://www.evot.nl/school-topsport/topsport-talentschool>)

- 18.2 Erkende sporten⁴⁸: alleen die sporten die in de lijst van sporttalenten met een officiële talent-, of topsportstatus van het NOC*NSF of een beloftestatus van de KNVB⁴⁹ staan.
- 18.3 Voorwaarde facilitering van de topsporter: een officiële talent-, of topsportstatus van het NOC*NSF of een beloftestatus van de KNVB.⁵⁰
- 18.3.1 De Topsport Talentstatus (KNVB) is één seizoen geldig en moet elk seizoen opnieuw worden aangevraagd⁵¹.

De facilitering erkende topsport(er)

- 18.4 Afwijking van de vakken in de bovenbouw havo
Mogelijkheid een topsporttalentleerling in de havo ontheffing verlenen voor:
- lichamelijke opvoeding;
 - maatschappijleer;
 - culturele en kunstzinnige vorming; en
 - een profielkeuzevak als bedoeld in artikel 2.11 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 of een keuzevak als bedoeld in artikel 2.12 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.
- 18.5 Afwijking van vakken in de bovenbouw vwo
Mogelijkheid een topsporttalentleerling in het vwo ontheffing verlenen voor:
- lichamelijke opvoeding;
 - maatschappijleer;
 - culturele en kunstzinnige vorming; en
 - een profielkeuzevak als bedoeld in artikel 2.6 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 of een keuzevak als bedoeld in artikel 2.7 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.
- 18.6 Gespreid examen
- In uitzonderlijke gevallen kan het bevoegd gezag, dat beschikt over een licentie Topsporttalentschool, voor een topsporttalentleerling beroep doen op artikel 3.56 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 voor het doen van gespreid examen.
 - Alleen een topsporttalentleerling die in het laatste leerjaar wordt geconfronteerd met activiteiten in het kader van uitoefening van de sport, waardoor het niet mogelijk is het eindexamen in het laatste leerjaar volledig af te leggen, komt voor toepassing van artikel 3.56 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 in aanmerking.
- 18.7 Indien de topsporttalentleerling bedoeld in het eerste en tweede lid niet meer beschouwd kan worden als een topsporttalentleerling, is artikel 9⁵² (uit de Beleidsregel verstrekking licentie Topsporttalentschool VO 2020) van overeenkomstige toepassing.

⁴⁸ https://cdn.nocnsf.nl/media/0z4bdujt/v21_indeling-per-discipline.pdf

⁴⁹ Het verkrijgen van een Topsport Talentstatus verloopt via de sportbond. Dat gebeurt aan de hand van bepaalde criteria die door de bond zijn vastgesteld. De club is verantwoordelijk voor het aanvragen van een talentenstatus van een speler.

⁵⁰ Beleidsregel verstrekking licentie Topsporttalentschool VO 2020 (<https://wetten.overheid.nl/BWBR0044028/2023-08-01>)

⁵¹ <https://www.knvb.nl/ontdek-voetbal/overige-informatie/topsport-talentschool>

⁵² Artikel 9. Consequentie van de intrekking van de aanwijzing van een Loot-leerling

De facilitering niet-erkende topsport(er)

18.8 Er bestaat geen ruimte om regelingen op te nemen voor niet-erkende sporten, op basis van de "Beleidsregel verstrekking licentie Topsporttalentschool VO 2020"

18.9 Op grond van de leerplichtwet 1969 artikel 11 sub g en artikel 14 kan het bevoegd gezag op jaarbasis 10 dagen vrij geven op grond van gewichtige omstandigheden, buiten de vakanties om⁵³.

18.10 Aangepast rooster

Er kunnen afspraken gemaakt worden over een aangepast rooster.

Indien het aangepast rooster leidt tot lesuitval moet de kandidaat overtuigend aantonen dat de verloren tijd ingehaald wordt.

18.11 Aan artikel 18.9 en 18.10 kan de kandidaat die topsport beoefent in een niet-erkende sport geen rechten ontleen.

19. Beroepsmogelijkheid

Er is beroep mogelijk bij de examencommissie en (in tweede instantie) bij de Commissie van Beroep.

19.1 Beroepsmogelijkheid bij de examencommissie

19.1.1 In geval van geschillen die verband houden met schoolexamenonderdelen kan bij de examencommissie zowel door de kandidaat als door de examinator schriftelijk een klacht worden ingediend binnen vijf werkdagen na vaststelling van het cijfer van het betreffende onderdeel.

19.1.2 De examencommissie onderzoekt de klacht en adviseert de directeur om een besluit te kunnen nemen.

19.1.3 De directeur neemt de beslissende maatregelen waarvan de betrokkene(n) schriftelijk op de hoogte worden gesteld, waarbij de betrokkene(n) tevens op de mogelijkheid gewezen wordt/worden in beroep te gaan bij de commissie van beroep.

19.2 Beroepsmogelijkheid bij de commissie van beroep

19.2.1 Slechts in die gevallen waarin een kandidaat of examinator het niet eens is met de beslissing van de directeur, is er beroep mogelijk bij de commissie van beroep, en wel binnen een

1. Indien het NOC*NSF of de KNVB oordeelt dat een betrokken leerling niet langer kan worden beschouwd als een topsporttalentleerling, neemt die leerling vanaf dat moment weer deel aan het reguliere onderwijsprogramma.

2. Indien het voor de leerling als bedoeld in het eerste lid redelijkerwijs niet mogelijk is om de gemiste vakonderdelen nog in te halen, blijft een reeds geëffectueerde ontheffing op grond van artikel 10 tot en met 14 van kracht, evenals een reeds lopende spreiding van het examen op grond van artikel 15.

⁵³ Dit geldt overigens voor alle leerlingen en kan hiervoor 'gebruikt' worden. Bijvoorbeeld: de niet-erkende topsporter kan op basis daarvan verlof verleend worden om aan een toernooi deel te nemen of een extra training volgen.

termijn van vijf werkdagen volgend op de dag dat de beslissing aan betrokkene(n) is meegedeeld door de directeur.

- 19.2.2 Het beroep wordt binnen vijf werkdagen nadat de beslissing schriftelijk ter kennis aan de kandidaat is bekendgemaakt, schriftelijk bij de commissie van beroep ingediend. Indien een periode van vijf werkdagen is verstreken zonder dat van de mogelijkheid van beroep gebruik gemaakt is, is het genomen besluit van de directeur onherroepelijk geworden.
- 19.2.3 De commissie van beroep stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken over het beroep, tenzij zij de termijn, met redenen omkleed, heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mee aan de kandidaat en indien deze minderjarig is aan zijn ouder(s)/verzorger(s), aan de directeur en de inspectie. De berichtgeving verloopt via mail bij de wettelijke vertegenwoordigers en via de ELO bij de kandidaat.
- 19.2.4 Bezwaarschriften, in te dienen bij de commissie van beroep, die ondertekend zijn door meer dan één kandidaat, worden niet in behandeling genomen.
- 19.2.5 Samenstelling van de commissie van beroep⁵⁴

In de commissie van beroep hebben zitting: de voorzitter van het College van Bestuur van Trevianum Scholengroep (drs. J. Baart MGM) en een van de twee directeurs (V.J. Westerwoudt of N. Koolen, MSc), van de Trevianum Scholengroep. De commissie is bereikbaar op Bradleystraat 25, 6135 CV Sittard en/of via k.dullens@trevianum.nl.

- 19.2.6 Beslissingen worden door de commissie van beroep unaniem genomen.

20. Het eindexamen deel II: Centraal Examen

- 20.1 Het centraal examen heeft drie afnameperiodes. Deze worden aangeduid als eerste, tweede en derde tijdvak. Het tweede en derde tijdvak bieden de examenkandidaat volgens bij algemene maatregel van bestuur te stellen regels gelegenheid om het centraal examen alsnog te voltooien, dan wel het centraal examen te herkansen.
- 20.2 Het eerste en tweede tijdvak vallen in het laatste leerjaar. Het derde tijdvak is aansluitend op het laatste leerjaar.
- 20.3 De directeur zorgt ervoor, dat de opgaven voor het centraal examen geheim blijven tot de aanvang van de toets waarbij deze opgaven aan de kandidaten worden voorgelegd.
- 20.4 Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen van welke aard ook aangaande de opgaven gedaan, tenzij dit op aanwijzing van het College voor Toetsen en Examens (CvTE) gebeurt.

⁵⁴ Artikel 2.60 Wet VO 2020

- 20.5 Gedurende de examenzitting mogen de opgaven niet buiten het examenlokaal worden gebracht.
- 20.6 Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na aanvang van het examen tot dat examen worden toegelaten.
- 20.7 Gedurende het examen is het de kandidaat niet geoorloofd zonder toestemming van de toezichthouders het examenlokaal te verlaten. Louter onder begeleiding van een surveillant kan het zijn dat een kandidaat het examenlokaal verlaat; al dan niet tijdelijk⁵⁵.
- 20.8 Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
- 20.8.1 De examinerator bepaalt het eindcijfer voor een vak op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen. Is dit gemiddelde niet een geheel getal, dan wordt het, indien de cijfers achter de komma minder dan 50 zijn, naar beneden afgerond en indien deze 50 of meer zijn, naar boven afgerond.
- 20.8.2 Voor vakken die alleen een schoolexamen kennen, is het eindcijfer schoolexamen tevens het eindcijfer van het vak.
- 20.8.3 De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen in een vak vast.
- 20.9 De directeur en de examensecretaris stellen de uitslag van het eindexamen vast. De uitslag luidt 'geslaagd' of 'afgewezen'.
- 20.10 De kandidaat die het schoolexamen heeft afgerond en het centraal examen voor alle vakken heeft afgelegd binnen een schooljaar, is geslaagd als:
- alle eindcijfers zes of hoger zijn, of
 - er één vijf is behaald en voor de overige vakken een zes of hoger, of
 - er één vier of twee vijven of één vijf en één vier is behaald en voor de overige vakken een zes of hoger, waarbij het gemiddelde tenminste zes is,
 - én er voor de vakken Nederlands, Engels, wiskunde maximaal één vijf staat als eindcijfer,
 - én het gemiddelde van alle centraal examencijfers onafgerond een 5,50 of hoger is.
 - Daarnaast moet er voldaan worden aan de voorwaarde dat het vak lichamelijke opvoeding is beoordeeld als 'voldoende' of 'goed'.
 - Een eindcijfer van een drie of lager op de cijferlijst betekent dat de leerling niet geslaagd is.
 - Cijfers voor maatschappijleer, CKV en het profielwerkstuk maken deel uit van het combinatiecijfer. Dit - een eindcijfer van een drie of lager op de cijferlijst betekent dat de leerling niet geslaagd is - geldt ook voor de verschillende onderdelen die meewegen in het combinatiecijfer⁵⁶.
 - De kandidaat die eindexamen heeft afgelegd en die niet voldoet aan de voorwaarden genoemd in A t/m I is afgewezen, behoudens de mogelijkheid op herkansing.

⁵⁵ Een voorbeeld is de gang naar het toilet.

⁵⁶ Voor alle duidelijkheid: als één van de onderdelen van het combinatiecijfer een drie of lager is, is de leerling niet geslaagd, zelfs als het gemiddelde (oftewel: het combinatiecijfer) een zes of hoger is.

21. Herkansing centraal examen

21.1 In geval van het centraal examen is herkansing een recht.

21.2 Zodra de uitslag⁵⁷ is vastgesteld, deelt de directeur deze tezamen met de eindcijfers aan iedere kandidaat mee.

21.3 Regels herkansing CE

- a. De kandidaat heeft het recht in het tweede tijdvak deel te nemen aan de herkansing van het centraal examen in ten hoogste één vak dat bij de bepaling van de uitslag is betrokken.
- b. Ook kandidaten die na vaststelling van de uitslag na het eerste tijdvak geslaagd zijn maar die voor één vak hun lijst willen verbeteren, mogen in dat vak deelnemen aan de herkansing.
- c. Een kandidaat mag alleen een herkansing afleggen in een vak als ook in het eerste tijdvak in dat vak centraal examen is afgelegd.
- d. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.
- e. De kandidaat doet een schriftelijk verzoek tot herkansing aan de examensecretaris.
- f. Door het vragen van een herkansing wordt de uitslag een voorlopige.
- g. Indien een kandidaat niet tijdig herkansing heeft aangevraagd, wordt de voorlopige uitslag definitief.
- h. Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld en aan de kandidaat medegedeeld.

22. Diplomerings

22.1 De directeur reikt aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd een lijst uit waarop zijn vermeld: de cijfers voor het schoolexamen en de cijfers voor het centraal examen, de eindcijfers voor alle examenvakken, de kwalificatie 'goed' of 'voldoende' voor het vak lichamelijke opvoeding en het vak, de titel en beoordeling van het profielwerkstuk, alsmede de uitslag van het eindexamen.

22.2 De directeur reikt aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat een diploma uit.

22.3 De directeur en de examensecretaris tekenen de diploma's en de cijferlijsten.

23. Overige bepalingen

23.1 De directeur kan toestaan dat een lichamelijk of geestelijk gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.

23.2 Het bevoegd gezag kan toestaan dat

⁵⁷ Zie verderop: 'uitslag'

- voor een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en
- voor wie het Nederlands niet de moedertaal is en
- er sprake is van onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal met betrekking tot het vak Nederlandse taal of
- tot enig vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is, wordt afgewezen van de examenregeling.

23.2.1 Als er wordt afgewezen van de voorschriften wordt deze afwijking meegedeeld aan de inspectie.

23.2.2 De afwijking kan voor zover deze het centraal examen betreft slechts bestaan uit een verlenging van de duur van de toets van het centraal examen met ten hoogste dertig minuten.

23.3 Kandidaten die in het eerste tijdvak van het centraal examen om een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, verhinderd waren om deel te nemen aan een of meer zittingen, wordt in het tweede tijdvak de mogelijkheid geboden het centraal examen te voltooien, binnen de mogelijkheden van dit tijdvak.

23.4 Staatsexamen

23.4.1 Drie groepen kandidaten worden in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van de staatsexamencommissie hun eindexamen te voltooien⁵⁸:

- a. Indien een examenkandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van het college, is verhinderd bij het centraal examen in een of meer vakken in het eerste tijdvak aanwezig te zijn, krijgt hij in het tweede tijdvak de gelegenheid het centraal examen voor ten hoogste twee vakken alsnog te voltooien.
- b. Indien een examenkandidaat ook in het tweede tijdvak om een geldige reden, ter beoordeling van het college, verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak het centraal examen te voltooien.
- c. Indien een examenkandidaat ook in het derde tijdvak om een geldige reden, ter beoordeling van het college, verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het derde tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld op een door het college vast te stellen tijdstip het staatsexamen te voltooien.

23.4.2⁵⁹ Leerlingen⁶⁰ die

- a. bijvoorbeeld vanwege ziekte of een andere van hun wil onafhankelijke omstandigheid, een aangepast onderwijstraject volgen en
- b. om uiteenlopende redenen niet deelnemen aan het onderwijsprogramma op die school, en
- c. als gevolg van de onderliggende problematiek ook niet deelnemen aan het eindexamen op de school van inschrijving, kunnen bij het staatsexamen terecht.

⁵⁸ Artikel 4.17. Centraal examen bij verhindering in eerste, tweede of derde tijdvak (Uitvoeringsbesluit WVO 2020)

⁵⁹ Zie ook artikel 6.3.10

⁶⁰ Het gaat hierbij om leerlingen die bijvoorbeeld vanwege ziekte of een andere van hun wil onafhankelijke omstandigheid, een aangepast onderwijstraject volgen. Het kan dan zijn dat de vo-school vanwege de specifieke situatie van de individuele leerling niet in staat is een eindexamen te faciliteren. Deelname aan het staatsexamen is daarom voor deze groep op dit moment de meest passende mogelijkheid om het eindexamen af te leggen en zo het diploma te behalen. De aangepaste hardheidsclausule maakt dit nu mogelijk.

23.5 De periodes waarin de verschillende tijdvakken vallen, worden opgenomen in een algemeen overzicht.

23.6

23.6.1 De directeur kan een leerling uit het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar toelaten tot het centraal examen in één of meer vakken, niet zijnde alle vakken van het eindexamen.

23.6.2 Bij toepassing van het 22.6.1 wordt het schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voordat in dat leerjaar het centraal examen in dat vak of die vakken aanvangt.

23.6.3 Indien de leerling in één of meer vakken centraal examen heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar, en niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit centraal examen of deze centrale examens behaalde resultaten.

24. Inzage

24.1 Kandidaten hebben geen recht op teruggave van gemaakt werk of een kopie daarvan.

24.2 Iedere eindexamenkandidaat heeft recht op inzage van het gemaakte examenwerk. Inzage gebeurt meestal ter voorbereiding op een herkansing.

24.3 Een kandidaat kan op basis van inzage van het door hem/haar gemaakte centraalexamenwerk geen bezwaar maken bij de Commissie van Beroep tegen de beoordeling van het werk van het centraal examen.

24.4 De correcte beoordeling van het centraal examen is gewaarborgd door het inschakelen van de tweede corrector.

24.5 Een kandidaat kan wel naar de rechter stappen.

24.6 Richtlijnen:

- a. De directeur geeft toestemming tot inzage in het (centraal)examenwerk.
- b. De inzage van centraal-examenwerk door de kandidaat vindt plaats onder toezicht van een medewerker van de school, zodat er bijvoorbeeld geen aanpassingen in het examenwerk kunnen worden aangebracht;
- c. De eerste corrector (examinator) is niet aanwezig bij de inzage van het centraal-examenwerk om eventuele discussie ter plekke te voorkomen.
- d. De directeur draagt er zorg voor dat inzage geschiedt onder toezicht.
- e. Bij deze inzage vindt geen discussie plaats over het toegekende aantal punten.

24.7 Geschil *na* de vaststelling van de score van het centraal-examenwerk na inzage door kandidaat⁶¹

⁶¹ Handreiking voor bestuurders - Hoe te handelen inzake een geschil bij of na de vaststelling van de score voor het centraal examen - Editie 2024-2025 – VO-Raad

24.8 Als de eindexamenkandidaat aannemelijk kan maken dat er een aanwijsbare fout bij de correctie is gemaakt, kan er als volgt gehandeld worden.

24.8.1 De eindexamenkandidaat zet (zijn/haar argumenten over) de vermeende fout(en) op papier. Dit document wordt aangeboden aan de directeur van de school.

24.8.2 Op verzoek van de directeur kijkt de examiner (de eerste corrector) op basis van de argumenten van de kandidaat naar het centraal-examenwerk en de score en bepaalt of de beantwoording van de vraag mogelijk in aanmerking komt voor een andere beoordeling.

24.8.3 De examiner (de eerste corrector) neemt contact op met de gecommiteerde (de tweede corrector), geeft aan welke argumenten de kandidaat naar voren heeft gebracht en waarom de eerste corrector dit een goede reden vindt voor het openbreken van de score. Op basis van een zorgvuldige voorbereiding voeren de correctoren hierover een gemotiveerd overleg. De uitkomst van dit overleg wordt schriftelijk vastgelegd en wordt toegezonden aan de directeur met afschrift aan de tweede corrector. Dit kan desgewenst in een e-mail.

24.9 De uitkomst van deze procedure kan zijn:

- a. Er is overeenstemming tussen beide correctoren over het openbreken van de score met het gevolg dat het totaal aantal behaalde punten wordt aangepast.
- b. Er is overeenstemming tussen beide correctoren over het niet openbreken van de score.
- c. De correctoren hebben geen overeenstemming bereikt.

Ad a. Bij overeenstemming over aanpassing van de score

- a.1 Als beide correctoren in overleg met elkaar tot de conclusie zijn gekomen dat de score moet worden aangepast en dat schriftelijk hebben toegezonden aan de directeur, meldt (via de e-mail of telefonisch) de directeur zich bij de inspectie.
- a.2 Vervolgens beschrijft de directeur de casus en zendt de directeur via de e-mail (wex@owinsp.nl) aan de inspectie de gegevens van de tweede corrector (naam contactpersoon, schoolnaam, telefoonnummer en e-mailadres). In de praktijk is dit vaak de examensecretaris die is gemandateerd door de directeur.
- a.3 De inspectie neemt vervolgens contact op met de tweede corrector.
- a.4 Als de tweede corrector aan de inspectie kan bevestigen dat de procedure goed en deugdelijk is verlopen, zal de inspectie aan de melder laten weten dat de score van de kandidaat mag worden aangepast door de directeur.

Ad. b. Bij overeenstemming over het niet aanpassen van de score

Als de correctoren in overleg van mening zijn dat de score niet aangepast dient te worden en dat schriftelijk hebben toegezonden aan de directeur, laat de directeur dit aan de kandidaat weten.

Ad. c. Bij geen overeenstemming tussen de correctoren over aanpassing van de score
Als de eerste corrector reden ziet om de score aan te passen, maar de tweede corrector (gecommiteerde) deelt deze reden niet, mag de score niet worden aangepast.

- c1. Als de eerste corrector zich neerlegt bij het standpunt van de tweede corrector, wordt de uitkomst van het overleg tussen de beide correctoren door de eerste corrector schriftelijk

- vastgelegd en toegezonden aan de directeur met afschrift aan de tweede corrector. Dit kan desgewenst in een e-mail. De kandidaat wordt op de hoogte gesteld door de directeur.
- c.2. Als beide correctoren van mening blijven verschillen over het al dan niet aanpassen van de score, is er dus geen overeenstemming om de score al dan niet te veranderen. Deze uitkomst van het overleg tussen de beide correctoren wordt door de eerste corrector schriftelijk vastgelegd en toegezonden aan de directeur met afschrift aan de tweede corrector. Dit kan desgewenst in een e-mail.
 - c.3. Om uit de ontstane impasse te komen kunnen de directeuren van beide betrokken scholen, in overleg met elkaar, twee nieuwe correctoren aanstellen die het volledige examenwerk van de betreffende kandidaat opnieuw moeten beoordelen.
 - c.4. Deze twee nieuwe correctoren stellen in onderling overleg de score op. Dit kan ook een lagere of hogere score zijn dan het eerder behaalde resultaat; het hele examenwerk van de betreffende kandidaat moet integraal worden nagekeken en dit kan leiden tot een andere totaalscore.
 - c.5. Het advies is om in een dergelijke situatie twee docenten te kiezen die niet direct betrokken zijn, maar bijvoorbeeld verbonden zijn aan een andere school onder een ander bestuur. Het spreekt voor zich dat deze docenten bevoegd moeten zijn voor het examenvak.
 - c.6. Als beide (nieuwe) correctoren in overleg met elkaar de score hebben vastgesteld, legt de eerste corrector dit schriftelijk vast en zendt dit toe aan de directeur met afschrift aan de tweede corrector.
 - c.7. Als op grond hiervan de score moet worden aangepast, meldt de directeur zich bij de inspectie.
 - c.8. Vervolgens beschrijft de directeur de casus en zendt de directeur aan de inspectie via de e-mail (wex@owinsp.nl) aan de inspectie de gegevens van de tweede corrector (naam contactpersoon, schoolnaam, telefoonnummer en e-mailadres). In de praktijk is dit vaak de examensecretaris die is gemandateerd door de directeur.
 - c.9. De inspectie neemt vervolgens contact op met de tweede corrector. Als de tweede corrector aan de inspectie kan bevestigen dat de procedure goed en deugdelijk is verlopen, zal de inspectie aan de melder laten weten dat de score van de kandidaat mag worden aangepast door de directeur.
 - c.10. Als deze laatste interventie niet leidt tot overeenstemming tussen beide correctoren, neemt de directeur van de oorspronkelijke eerste corrector contact op met de inspectie om het vervolg af te stemmen.
 - c.11. Ten slotte Als de directeur (in samenwerking met de examensecretaris) op grond van bovenstaande procedure eventueel het cijfer en eventueel de uitslag aanpast, worden DUO/Examendiensten en de inspectie van het onderwijs op de hoogte gesteld van een eventueel nieuw vastgesteld cijfer.

25. Bewaren

Het werk van het school- en centraal examen van de kandidaten wordt gedurende tenminste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard door het examensecretariaat, ter inzage voor belanghebbenden, dat wil zeggen de kandidaat en zijn ouder(s)/verzorger(s).

26. Slotbepalingen

- 26.1 Deze regeling wordt tijdig - voor 1 oktober - aan de kandidaten en aan hun ouder(s)/verzorger(s), alsmede aan de examinatoren bekend gemaakt.

- 26.2 Iedere kandidaat en iedere examiner wordt geacht bekend te zijn met de inhoud van de examenregeling: het examenreglement en het PTA.
- 26.3 Indien de directeur niet aanwezig of beschikbaar is en een besluit geen uitstel duldt, zijn (in deze volgorde):
- a. de examensecretaris na adviesinwinning bij de examencommissie
 - b. de andere directeur na adviesinwinning bij de examencommissie en
 - c. een van de teamleiders bovenbouw na adviesinwinning bij de examencommissie gemandateerd om een besluit te nemen.
- 26.4 In gevallen waarin deze regeling niet voorziet, beslist de directeur volgens het mandaat van het bevoegd gezag, na adviesinwinning bij de examencommissie.